

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 5.— Núm. 191.— Diumenge 10 d'Abril de 1904.

LO QUE VOLÈM

Volém per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's tallin en última instancia's lleys y causas: volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exercit espanyol.»

AL POBLE CATALÀ

La «Lliga Regionalista», ara com sempre, guiada no més per l'interès de Catalunya, ben sospesa las las circumstancies de la situació actual, tant de la terra catalana com d'Espanya tota, ha acordat no pendre part ni enviar representació a cap dels actes que en obsequi del Rey tinguin lloch ab motiu del seu viatge a la nostra ciutat.

Però al fer públicament aquesta declaració ha de manifestar d'una manera clara y terminant que no ha pres aquest acord per hostilitats de caràcter dinástich o personal, ni perquè senti cap oposició a la forma de govern monàrquica, ni cap preferència per la republicana. Sota la bandera de la «Lliga» hi caben monàrquics y republicans, hi caben totas las opinions y creencias, que la causa de Catalunya és una causa nacional; és la resurrecció de tot un poble y is pobles no's regimentan ni s'uniforman ab una sola voluntat y un sol pensament, sino que viuen una infinita varietat de pensars, de sentiments y d'interessos.

L'actitut de la «Lliga» ha sigut dictada per la convicció de que té'l deber, a qual cumpliment no pot ni vol sustreure's, de fer sentir lo disgust de l'opinió veritable devant de la inconsciencia ab que l'Estat espanyol perdura en sos vicis y sas rutinas seculars; devant de l'impotencia política d'aquex Estat, demostrada un any darrera l'altre en las planas de la seva historia, historia d'imprevisións y de desastres; devant de sa esterilitat com agent de civilització, proclamada ab eloqüencia aclaparadora per inabarcables gorts y terras emas que no saben produir lo blat que hem de venir de costas extrangeras, per una moneda depreciada, per comunicacions barbes y incompletas, per una administració xorca y corrompuda, per una industria pobre y atrassada com lo mercat que l'alimenta, sense expansió internacional y sense colonias; devant de sa ineptitud com a director de la cultura nacional, baixa, lleugera y limitada, sense difusió en las masses, sense intensitat creadora en los afavorits de l'intel·ligencia, que'l nostre ambient mitj africá incapacita pera ls invents y las troballas, característichs de l'actual moviment intelectual en tots los països civilisats; devant de l'instint suicida ab que aqueix Estat segueix a Catalunya la vlla política de persecució y dominació que ha sembrat lo món d'antigas provincias convertidas en estats independents; devant de l'ignorancia voluntaria dels perills que l'amensan y l'apartament obstinat de l'ideal salvador que Catalunya li presenta.

Cal recordar, que Catalunya desde l'endemà de l'unió dels reyalmes de Aragó y Castella és víctima de l'influencia y dominació perturbadora de la rassa políticament dominadora de Espanya: tancantse lo comerç de América, s'arruina son comerç y son poder naval, que havia d'esser lo del nou Estat; se li prengué sa llengua; se li arrabassaren sas llibertats municipals; se li desfigurá son dret; se l'influren sas costums; y quan ha cercat en lo treball y en la cultura la forsa política se la condemna a viure dintre'l cercle raquitich y pobre de l'organización de l'Estat espanyol, ahont no troba aire lliure y sanítos pera l'expansió de son geni y l'enfortiment de sos avensos. Contra aquesta absurda dominació del quietisme y la mo'ta sobre'l moviment y la vida, Catalunya ha protestat y ha reclamat sempre en altres temps, la protesta vá personificarse ab Claris y ab Casanova; més endavant, ab revolts y bullangas y dar'erament, ab los missatges als Reys, las exposicions als Guberns responsables y la representació enviada pel Catalanisme al Congrés de Diputats de l'Estat espanyol.

A favor nostre y contra la tossuderia ruïnosa del règim centralista, s'han posat los desastres de tota mena, l'endarreriment de totas las manifestacions de la vida colectiva, y ara, una crisi fonda, terrible, incurable, ab tot son seguici de desesperacions y miserias.

La «Lliga Regionalista» no pot, en semblants circumstancies, associarse a manifestacions d'alegría, impropias de las preocupacions del present y de las amenassas del pervindre; y una vegada més, per estèril que sia, aprofitant l'ocasió de tenir tota Espanya la vista fixa a Catalunya, se creu en lo dever d'afirmar la necessitat urgent de refer l'Estat espanyol sobre sas bases naturals, de regoneixer a las diferentes nacionalitats, lo dret de governarse ab la més plena autonomia, deixant al Govern central no més as atribucions necessarias pera conservar la cohesió interior y la plenitud de la forsa exterior.

Dintre d'aquest sistema s'hi encarna la reivindicació de la llibertat dels ciutadans, avuy a mercè de qualsevol ordre o reglament y de tota mena d'arbitrariedades gubernativas; l'oficialitat de la llengua catalana; l'autonomia dels Municipis y de las Comarcas pera la gestió dels seus peculiars interessos; la dignificació y organisació corporativa del sufragi universel, convertintlo en base real del Govern y de l'administració; lo servey militar per voluntaris; l'autonomia universitaria y demés institucions d'ordre social y econòmic, que consideran indispensables los pobles civilisats.

Es de dret, és de justicia, y al mateix temps és lley de conveniencia, d'interès, d'estabilitat pera Catalunya y pera Espanya.

L'organización política dels pobles ha d'esser trasllat fidel de la seva estructura social. Allá ahont hi ha unitat social, allá hi ha d'haver organización política unitaria; allá ahont hi ha varietat de pobles s'imposa la varietat d'organisations políticas pera governarlos. Y no més aixis poden ésser ben governats; no més aixis poden ésser solts los lligams que'ls uneixen uns ab altres, perquè no hi ha forsas comparables a las del benestar y de l'amor.

Aquest és lo camí. Nosaltres treballam y treballarem sens treva pera convencer a tothom d'entrarhi francament; si no se'ns vol seguir, las responsabilitats del pervindre no serán pas nostras.—Lo president, **Albert Rusiñol**.—Lo secretari, **J. Ventosa y Calvell**.

AL REY

Senyor: Segurament vostres sabis y patrioters acompanyants vos han ensenyat, entre altres cosas de Barcelona, d'aquesta ciutat de fesomia extrangeria, la Catedral; y no solsament com a filigrana arquitectònica, no solsament com temple que realment predisposa a l'oració y al reculliment: vos haurán fet veure que sos escuts heráldichs escampats ab profusió per l'iglesia y per sos claustres, en las pedras sepulcrales, són en sa inmensa majoria, casi en la totalitat, emblemas del treball. Sepulcres pera gremis de sabaters, de fusters, de ferrers ab las eynas de l'ocupació respectiva per inscripció. Una catedral, Senyor, pera'l treball. Lo temple de Déu, que recull amorosament las cenizas de generacions de ciutadans, fidels cumplidors de las paraulas de l'Etern quan condemná a l'home a guanyar lo pa ab la suor del seu front; un verdader y humil arxiu de grandesas passadas, origen de aquesta potent ciutat, espléndidament progressiva.

Allí, Senyor, dintre de la Catedral, en dos senzillissims sarcòfachs adossats a la paret, en duas humillissimas urnas, hi ha las despullas de Ramón Berenguer I y de sa muller Almodis. Lo gran Comte de nostres Usatges,

lo recopilador de las costums d'aquexa terra, lo monarca més lliberal del món reposa rodejat de sos ciutadans. ¡Què bé li escau l'olvit d'ara! ¡Què gran és sa humilitat! ¡Popular fins en son lliit etern!

Ja vos parlarán d'ell vostres sabis acompanyants: vostre jove cor s'omplirà d'amor al gran Comte que tant rica heretat Vos vá preparar, però... veniu a Tarragona y arredonireu lo goig, aumentareu l'entusiasme, y, puig sou jove, Senyor, no hi ha dubte que un desitj d'imitar vos invadirá y aquesta terra Vos inspirará una nova llibertat, la verdadera llibertat, de la que en vostres dominis ella n'és mestra.

Los arqueòlechs que vos acompanyin podran contarvos grandesas romanas de Tarragona. Devant sas històricas y rarissimas murallas passaran per vostre cap rapidament centenars d'anys, civilizacions que naixen, viuen y moren, unas deixant llevar, altres desapareixent per sempre més; epopeyas, batallas, crims, incendis... y autosugestionat, mirant caras de paguesos de nostre camp vos semblará veure originals dels emperadors y filòsofs romans que en escultura guarda nostre Museu.

Lo magestuós, lo imponent de nostra Catedral vos sorprendrà. També crija al reculliment, també incita a l'oració, també hi ha escuts heráldichs que són instruments del treball, mes, guarda nostra Primada estimada, un sepulcre, Senyor, devant del qual un catalá s'omple d'orgull lliçtim, un home d'admiració, y un Rey de deliri d'imitació.

Es, Senyor, nostre gran Jaume I. Sa tasca, son reinat se reasumeix dient que, «creá un poble». Sa vida, és un triomf humá constant, és una verdadera epopeya inimitable de grandiositat de cor; és un home que reyna abressat ab sos súbdits, may imperatiu, may arbitrari, que conquista pobles y homes pera immediatament treurels de la barbarie, pera ferlos particeps de la potent civilització catalana. Es un home, Senyor, que no pert may dominis, que sos súbdits són germans seus; que respecta costums, que acata lleys, que estima idiomas, delirantment adorat de sos vasalls. Sa vida és una vida creadora de tot, d'homes, de familias, de societats, de municipis, de nacions y del gran poble catalá.

També, Senyor, en relativament senzill sarcòfch reposan las cenizas gloriosas d'aquest gran Rey. Mes ¡ay si tinguessiu la fortuna d'entreveure las ombas magestuosas que vetllan lo seu etern somni!... Quin espectacular més esferidor y educatiu a l'ensenyament s'oferiria a la vostra augusta consideració!

Perquè's diu, Senyor, que al gran Rey en Jaume'l vetllan en constant guarda d'honor, com rendintli tribut d'admiració, tots los heroes de l'antiga y inmortel nacionalitat catalana, desde'ls Barons de la Fama, quals siluetas apareixen difumadas pel vel de la tradició, fins a Verdguer y al Dr. Robert dels nostres dias. Y entre tants sabis, tants heroes, tants homes eminentes per sas virtuts o son geni práctic, s'aixeca magestuosa la figura del gran almirall d'En Pere II, en Roger de Lluria, la teya encesa a la una mà, l'espasa a l'altra, com disposat a enllumenar y defensar la nova ruta empresa per Catalunya...

Cal, Senyor, ferli pas a la nostra terra guiada per tan brau defensor; cal que callin las envejas y'l bon seny s'imposi, que no s'és donat may lo cas en la renaixensa de sos pobles de que sian los polítics fracassats, los governants ineptes los que deturin llur marxa triomfal.

Porteu, Senyor, al costat, bona gent y ben experimentada pera fer-vosen memoria.

X. X. X.

Apropòsit de la visita real

Los temps cambian y las conquistas de las modernas y encarcaras democracias transformant ab principis subjectius y falsos de llibertats mentideras la natural constitució de las societats, han portat a la nostra patria un retrocés prou visible pera los que vivim recordant altres temps de gloria, que'ls esperits mesquins califcan d'èpocas anti-progressivas y d'oscurantisme. La democracia y la llibertat no són duas fórmulas buidas de sentit, ni han d'esser may lo esquè pera cassar voluntats que's mouen seduídas per conceptes impossibles. Per això's que volèm per sobre de tot la llibertat de las entitats naturals, miram ab adversió als imitadors dels jacobinistas francesos, ja formim al camp monàrquich, ja al republicá, y l'immensa majoria del poble catalá cansat de lluitas esterils s'ha allunyat paulatinament d'uns y altres.

Los monarcas de l'antiga Catalunya y més endavant de la gran confederació llevantina, enamorats de las llibertats que gaudian llurs súbdits, eran los primers cumplidors de las lleys y al cenyirse la corona juravan guardar fidelment las llibertats de la Terra. Llur patria era Catalunya, lo rey era'l primer ciutadà y'l poble catalá plè de noblesa y sentiments enlairats, amant de las sevas lleys y posant per sobre de tot la dignitat d'una rassa verament lliure, era objecte de llurs amors; y'ls catalans corresponian a aquests amors ab una afecció tan gran, que son recort no ha minorat ni ab lo transcurrir de centurias, ni ab los trastorns que han fet perillar l'existencia de nostra patria. Cansat de caminar per las hermas y monòtonas planuras de Aragó, exclamava'l rey en Pere III lo del punyuet, a la vista de la ciutat de Fraga, considerada com la fita de Catalunya: «¡Oh terra beneida, poblada de llealtats!»

Y'ls catalans estimavan a llurs monarcas que eran l'encarnació de la patria y'l símbol de la rassa. Per aquest motiu al morir a Vilafranca del Penadés lo rey en Peré II lo dels francesos, lo fill del gran Jaume I, milers de patricis acompanyavan sas veneradas despullas, acojogats de sentiment y vessant llágrimas de desconsol. Pels seus reys lluitaren los nostres passats a Balaguer, a Calaf y molt més tart en llur defensa peré Catalunya las darreras llibertats a Barcelona en 1714, cremadas a la plassa pública per mans del butxí. Ab tanta sanch vessada y tants sacrificis, mori pels catalans l'amor a la monarquia y a totas las formas de govern. Desde llavors cap prímpcep simbolisá'ls sentiments del nostre poble, nostras aspiracions y nostres desitjos. Catalunya s'ha concentrat en sí mateixa y no confia ni espera més que en sas propias forsas.

Los monarcas d'avuy, ja no entran a Catalunya com los d'altre temps. Lo Conseller en Cap ja no abraça'l rey y no's coloca a la seva dreta com a primer magistrat de la nació, y'l poble, lo veritable poble catalá, ja no reb ab aquella emoció tant gran al seu rey, al seu rey que assumia tots los seus amors, las sevas simpatias, lo seu poder. Avuy la seva èstada a casa nostra és brevissima; n'entran y en surten rodejats de figuras decorativas, que blincan ab facilitat l'esquena, però que tampoch saben res de las necessitats del terrer que atravessan a corre cuita. S'han minvat las distancias y s'han allunyat los sentiments. Lo poble ab apariencias d'alegría y satisfacció, resta indiferent y mut y'ls crits 'angoix y clams de tristesa no arriban fins als qui haurian de tindre en llurs mans los remeis pera curar totas las malalties socials. Trayeu tot lo que en aquestes rebu sas calificadas de grandiosas és pur artífic y vana apariencia; uns quants fanalets de paper, los dràpets

de color y res que ja. Un poble plè de curiositat, però preocupat perquè no sab cap ahont camina, quin será'l seu demà; y orfe d'entusiasme, perquè viu amenassat de mort.

D'altra manera hauria rebut Catalunya al rey si haguessin trobat resso las sevas aspiracions. L'hauria rebut allunyant tot l'aparato de forsa que mortifica la noblesa de nostres sentiments. Lo poble l'hauria aclamat ab entusiasme, haurian desaparecut los rezels y regnaría sobre una nacionalitat en la plenitud dels seus drets y de las sevas llibertats. Avuy no més se l'ha rebut ab lo respecte y cortesia que's deuen al jefe de l'Estat, no ab alegrías que no poden sortir d'allí hont no hi ha més que desenganys, ni ab entusiasmes extemporanis, que no són cosas aquestas que's puguin enmatllevar ni manar ab una disposició gubernativa.

Primer sotmetres, després... lo mateix

Cada vegada que un poble o una entitat d'aquest país demana una reforma de lley o bé una modificació tributaria, se troba ab l'enredat engranatge de l'administració espanyola que, juntament ab lo poch dispositos que están sempre los que tenen a son càrrech la gobernació de l'Estat a comploure las peticions justas que se'ls hi fan, dificultan o, mellor dit, impossibilitan que las gestions donguin los resultats que desitjan los que fan la petició.

Si la reforma o bé la modificació's demana per las vias legals, és a dir, per mitj d'instancias o enviant comissionats a la Cort, ja se sab lo resultat: molts ganas de comploure y molts promesas de que s'estudiará l'assumpto y de que se proveerà en justicia; y un cop l'instancia ha passat allí hont tantas y tantas n'hi dormen o'ls comissionats han girat l'espatlla, ni s'estudian la cosa, ni's recordan de lo que prometeren, ni proveen en justicia.

Si'l poble, cansat y aburrit de demanar per las vias legals, se las empen per altra costat y tracta d'obindre lo que vol per mitj de l'imposició, allavors és de veure com la gent que mana s'enfurisma y surt sempre ab la mateixa canso, això és: que no escoltará ni atendrá cap queixa de abans no's deposa l'actitut sediciosa.

Alashoras vé la feyna pels representants del poder central, o sian los governadors, los quins no dormen ni sossegan cridant a son despaig a las personas más influentes de la població, pera persuadir las de la necessitat de que fassin entendre a las masses de que ab soroll y ab actes d'energia no's conseguex res y que, per lo tant, lo correcte y lo convenient és que no hi hagi esvalots pels carrers, y que una vegada tot tranquilisat y assegurat l'ordre's posi al govern en situació d'atendre las peticions.

Però veurèu sempre que quan lo poble, atenen las rahons de las classes directoras, s'ha deixat amansir y torna a empendre'ls camins legals, tampoch conseguex res; al contrari, succeeix molts vegadas que al reproduir las queixas en forma respectuosa devant lo poder central, aquest se'l rifa y fins irònicament fa veure que li concedeix lo que demana, ab una R. O. d'aquellas de doble sentit a que tan versats hi están los governants. Y és que allavors, un cop sotmes, lo demandant ha perdut tota la forsa moral y té que gestionar com un vençut; y ab aital qualitat ja no fa cap por, ni cap respecte's mereix.

Quant de temps que demanem que's sanegi la corrompuda administració; quant de temps ja que demanem l'autonomia dels municipis y lleys claras y prácticas pera desenrotllar l'industria y donar expandiment al nostre comerç, y'l gòbern, després de molts promesas, comet lo sarcasme de dir-

Representació directa de las primeras casas
en Ornamentació, Orfebreria y Arts Decorativas religiosa
J. Caballé y Goyeneche

nos: primer sumissió, fent bona lletra y siguent bons minyons y sobre tot molt hospitalaris y molt cortesos y després... vos pagaré ab vergassadas y ab irritants y crescuts tributs que vos farán la vida impossible. Reflexioneu, gent que creyèu lo més natural del món, l'anar a fer actes de servilisme, y pensèu que després no valdrá pas que pretenguèu rebaixas de tributs y contribucions, donchs qui és feble per sotmetres solsament per promesas, pert la dignitat y la forsa per demanar.

repugnant y horrible *Separatisme* y per més que en Pepus protestés de semblant *modus vivendi*.....
Gabinet en mà, mostrantse cara ferotge'ls dos, l'empreguerem furiosos, plens de rabia al còs, los caixals esmolats y punxaguts.....
.....
contra l'infensiva mona que en un fencar y obrir d'ulls desaparegué del món barrejats sos trossos ab lo ranci y'l Jerez, lo regionalista Codorniu y la *lorera manzanilla*.
Semblá, per un moment, que'ls dos amichs haguessin fet las paus. No hi havia tal cosa; eran únicament los honors d'una digestió ben laboriosa lo que matava la discussió. Es clar; com que a més de pastas y ous, s'havían volgut menjar ideas ab ells incompatibles, costava més de digerir-les.
Gracias a uns *vegueros* que feyan forsa fum ben aromátich, unas tasas de café y una copeta, s'acabá la festa molt tranquila. Mes aixís com quan lo vent ab furia bufa té moments que sembla que's pari, aixís los hi passava als dos amichs. En Toni y en Pepus no hi podían viurer sens disputas.
De tornada a ciutat en la vesprada, anavan guardant un silenci exemplar. *Allot* los digueren; y com anavan ben distrets tots s'asustaren. Mes tot seguit se pogueren tranquil·lisar; no eran súbdits d'en *José Maria*, ni companys d'en *Pera* o bé *Panxampla*, no; eran los simpátichs, agradables *consumeros*, habitants de las hermosissimas casillas, *honra y preç* de la festívola Tarragona.
Oh! permetèu-me que esclati'l meu entusiasme y, encara que sia sortir de *mis casillas*, entoni un himne de eternas alabansas als grans y sabis polítichs de la restauració. Ells los restabliren, ells los implantaren; no podiam, no, riurer sense ells, pobres desgraciats. *Honor al monstruo*. Oh! Gran Cánovas; per això sol, si no hi hagués altra cosa que alabarte, ne fóres digne d'un monument en cada poble. Gloria, gloria a tots vostres, grans polítichs, salvadors de la nostra terra. *Vivan las caenas!*
En Toni passá encorregut pel davant de l'oficina governamental, exemple vivent de lo molt que a Madrid nos estiman, o més ben dit, estiman nostres quartos. Ab certa satisfacció reullá l'interior de la casilla per veurer l'arsenal de tercerolas ben penjadas que hi havia, penyora ben segura de que la ciutat quedava defensada.
En Pepus sortí de son mutisme y encarantse ab son amich li digué:
—Toni, may dirias que pensava? Potser vos fassi un favor a vostres que tants mals de cap passèu organiant festes aquests días. Te vaig a indicar un número pel programa. Vél Rey, no és veritat? Ab aital motiu, tot són viatges amunt y avall, que farém, que dirém, quant gastarem, d'ahont treurém los ferrets per pagar gastos? No haviam quedat en que desde Madrid aquell home de Mallorca que ara mana a tots, encarregava que no's fessin festes, que no se gastessin quartos? Sou o no sou gent disciplinada? Donchs a creurer y deixèu-se de romansos que pocas ordres se poden cumplir tan a gust com aquesta; pobrets som y no ho estèm disposats a gastar. Lo que ara se gastí fará falta pera pagar cosas

Toni y Pepus

Diàlech d'actualitat

Tornavan de menjar la mona en Toni y en Pepus. Y què de gust se l'havían feta crispir los dos amichs, perquè's pot ben dir que ells dos tots sols l'havían consumida. Las donas respectivas gairebé no n'havían pogut tastar de por que'ls feya l'aspecte esgarriós d'aquella mona, barreja de tota mena de bestiotas, monstre horrible fabricat per pastisser d'ideas estrambóticas.
—M'agrada, —deya en Pepus,—compremla, Toni, aquesta mona. Mira, és la vera imatge del *centralisme*, no reparas? Mira quina boca que obra y quins caixals surten per sota. La mateixa cara deguera posar l'Osma quan l'anaren a veurer pels consums de Tarragona!
—Va, Pepus, deixat de reticencias, que ja sabs que això no m'agrada y dir mal dels grans polítichs de Madrid és tocar-me la nina dels meus ulls. Tinguem la festa en pau. (*Saludant*) Adió Zaraguillos!
—Qui és aquest hidalgo tan estirat, pregunta en Pepus. Com se coneix que gasta la llengua dels que cobran que'ls saludas ab tanta cerimonia! Que és lo Delegat d'Hisenda?
—Sempre estás a punt de burlarte de tothom y t'adverteixo que aquesta temporada caldrá que no'n gastis de brometa perquè aquest que ha passat tampoch ne vol de bromas y'ls separatistas rebrán; m'enténs?
—Com vols que no me'n burli, Toni, si'ls polítichs de la teva corda sempre seréu igual? Per vostres no passa'l temps. Sou com lo sol, inmutables. Invariables sempre en ideas y en procediments y la por, lo horror intens de pensar que's pugui ensorrar lo caciquisme vos fa perdre fins lo sentit comú.
Una especie de febre catalanista s'ha apoderat de vostres y de quan en quan sofríu unas recaigudas fortas. Allavors és quan torna a sortir allò del *separatisme*, lo *speculum stultorum* ahont se mirèu vostres ab ulls enfosquits y tèrbols que vos fan veurer cosas tenebrosas. Essent vostres los perseguidors eternals volèu ésser, las víctimas y actuant de sayóns volèu ésser Cristos.
—Buena. Adió, no vull rahóns, que acabariam malament.
En desacort com sempre's separaren en Toni y Pepus y l'ensenlemá cap a la vinya a menjarse la mona que com deya l'últim n'era una vera imatge *centralista*. Per transigir lo Toni, impossibilitat naturalment de tastarla baix lo símbol que en Pepus volia que tingués, declará ab tota srietat que no era'l *Centralisme* lo que l'artística pastarada representava, sinó, al contrari, l'innoble, l'asquerós,

Ornamentació

Sagrada

Ornamentals confeccionats de totas classes y teixits d'or y plata pera Pontificas, Ternos, Palios, Casullas y demés ornamentals pera Iglesia.

Orfebreria Religiosa

Servey complert pera Iglesias y oratoris.

Estatuaria Religiosa

Imatges de talla, en fusta, marbre, pedra y **Cartró Fibra** (ab privilegi), materia absolutament sòlida y que pot beneirse.—Construcció d'altars, Retaulas, Confessionaris, Púlpits, Reclinatoris, etc.

que fa temps que'a deuen y no's pagan. Don Alfons XIII fa un viatge de estudi, segons diuen tots los diaris; a què vé donchs alsar los archs de triomf y banderetas que poca cosa signifigan y que sempre per bonichs que sian resultan obras desgarradas? Quan una casa pobre ha de rebrer un foraster, passa bugada, frega rajolas y una vegada tot net ja pot venir l'hoste que se'l rebrá ab decencia.
Vé a fer un viatge d'estudi. Enseñyeuli bé a Tarragona; mostrèuli sos elements de vida, los pochos que hi hagi y a més feuli també passar revista als elements de mort, de decadencia que Tarragona guarda; que'l vegi aquest cercle de ferro que'ns ofega, aquestas casillas consumeras militarment guarnidas y si pot ésser que'l presencié un registre. Veurá lo bé que'ns tractan los enviats per sos ministres, aquestes personatges encarregats de cercar per arreu fonts de riquesa. Potser aniria bé una parada consumera, seria ben vista per tothom. Lo Rey és jove, d'aspecte ben agradívol y si ho pogués veurer tot això, la pogués presenciara aquesta miseria, ben segur que sa visita a Tarragona fóra profitosa a tots. Sent jove y simpátich ha d'ésser forçosament compassiu, com sempre ho és la joventut; y temps li faltaria per posar remey a tan trist estat de cosas.
No't sembla bé aquesta idea, Toni?
Toni.—Jo veurás, Pepus, no vull discutir. Ja en política tinc un criteri *cerrat*, penso senzillament lo que pensa'l quefe y no'm fico ab dibuixos de cap mena. Si en bé del partit ha de morir mitj Tarragona, que's mori. La disciplina primer que tot y vingan festes. L'amo Maura se ha de lluir y's lluirá, que tots hi posarem lo coll per ajudar-lo. *Adiós*.
—Adéu!, contesta en Pepus, y tot reflexiu tira cap a casa murmurant: Es un viatge d'estudi: què li deurán dir que estudií aquí a Tarragona y quin profit n'haurém tret Ell y nosaltres de son viatge!!!

Comentarios

Notas

Lo Sr. Azcárate, un dels pochos republicans entenimentats que tenim a Espanya, ha pronunciat en l'assamblea republicana de Pontevedra un gran discurs, sorollosament aplaudit, defensant al regionalisme.
No deixa d'ésser incompreensible, que'ls republicans, mentres aquí combaten las nostras ideas, las defensen fóra de Catalunya.
Los rotatius de Madrid no saben quina paret tocan.
Després d'*hinchar el perro* de mala manera, resulta que aquí no ha passat res y que'l món segueix donant voltas de la mateixa manera.
Tan bé que'ls hi hauria anat que'l viatge regi hagués fracassat!
A en Maura li haurian dit la lliçó del bacó y a nosaltres los catalanistas, que som la *cabeça de turco* de tot lo que passa a Catalunya, ni fuesellantnos haurían quedat satisfets.
Los rotatius han fet l'espifiada número cent mil, per desconèixer lo que és lo poble catalá, poble serió y cult, enemich de bullangas y tonterias.
Al quefe de l'Estat se'l tenia de rebrer ab respecte, que és lo que s'ha fet, y's farà en tot Catalunya. Després quedarán las cosas en lo mateix estat, y ab l'esperansa per part d'alguns de que'l govern atengui una o altra de las aspiracions de Catalunya. Nosaltres no hi confiém gens.
Nos ab nos
Nos van causar tanta *impresió* las tonterias que Mestre Piula'ns dirigeix en lo darrer número de *Fraternidad* que no'ns nem recordat de contestarlas fins a última hora.
Sens perjudici, donchs, de saldar però ben saldat lo compte, li hem de dir, al mestret que això de *escupir sobre cuanto ha escrito* LO CAMP, és de molt mal gust.
Aquest home'ns demostra que ho ha perdut tot... ¡Fins l'educació!
Vamos: que li queda molt de *piula* però de *mestre* ja no'n té res.
Apa, donchs; altre vegada a l'escola! Però, no a ensenyar; a aprendre!
Lo Rey a Barcelona
Lo viatge del Rey a Catalunya, tindrà segurament pel Catalanisme trascendental importancia. Ho diuen los actes, que per avuy no fem més que registrar en aquestas planas, portats a cap pels regidors catalanistas.
Es l'un lo realitat per alguns de dits regidors al visitar lo Rey l'Ajun-

tament, y és l'altre'l manifest publicat pels que no hi volgueren concorre.
En Cambó, com a regidor més jove endressá al Rey lo següent parlament:
«Ya habeis visto, Señor, esta ciudad de Barcelona, que al recibiros cortés y cariñosamente ha demostrado cuan poco fundadas eran las sospechas de que esta noble y leal ciudad pudiera obrar de distinto modo del que su dignidad y cortesía jamás desmentida le exigian.
Y, ya que no habeis venido a recoger triunfos que en vuestra altura son completamente innecesarios, sino á conocer esta ciudad, no solo en su cuerpo sino en su alma, sus aspiraciones y sus quejas y sus esperanzas, creemos ha de serle grato á Vuestra Majestad que, cumpliendo con nuestro deber, le hablemos con catalana franqueza y con toda lealtad le digamos algo del sentimiento regionalista que nos trajo aquí y que, con mayor ó menor intensidad, vereis palpar en todas las manifestaciones de vida del pueblo catalán que hoy tiene la honra de recibir vuestra real visita.
Esta ciudad, Señor, no se siente feliz. Se engañaría V. M. si creyese que el contento que se manifiesta desde que os tiene en su seno, indica que están satisfechas sus aspiraciones, que los graves problemas que tiene planteados y las hondas preocupaciones de su espíritu, han desaparecido.
Barcelona, con ser ciudad grande y rica, quiere serlo mucho más, y se siente con fuerzas y energías para conseguirlo, y para ello no pide más que libertad, libertad para dar expansión á las fuerzas y á las energías que en ella bullen y pugnan en vano buscando una expansión que sólo en mínima parte le permiten las trabas de la ley.
La legislación á que está sujeto el Ayuntamiento de Barcelona no corresponde á la grandeza y á la vida de esta ciudad, y esta legislación, que para otros municipios puede ser justa y protectora, es para la nueva ciudad de Barcelona lo que eran las murallas para la ciudad antigua: un círculo que oprime y ahoga.
Dentro pocos momentos vuestra vista abarcará en su conjunto esta ciudad que se extiende de la montaña al mar y de río á río. Y si con detenimiento la mira, verá como este inmenso ensanche que rodea la vieja Barcelona, es obra exclusiva de la iniciativa individual que no ha tenido trabas en su acción para realizar tan colosal esfuerzo. Mas, no verá, no podrá ver en parte alguna, la acción de la municipalidad barcelonesa: los parques, los bosques, los grandes edificios destinados á servicios públicos y de cultura que en todas las grandes ciudades de Europa señalan la fuerza de la vida colectiva representada por la municipalidad, en Barcelona no existen, porque el Ayuntamiento no tiene libertad en la acción ni medios económicos para ello. Y no es, Señor, que la ciudad de Barcelona no contribuya al sostenimiento del esfuerzo colectivo que el Ayuntamiento representa, en tanta proporción como otras grandes ciudades extranjeras. Mas, lo que paga el pueblo para el fomento de la ciudad, sólo en mínima parte en la ciudad se queda.
Desde la cumbre del Tibidabo vereis los ensanches de Gracia y San Martín, que tienen extensión y vida de grandes ciudades. Pues bien, estos ensanches, existen á pesar de la ley, con infracción de la ley. Si la ley se cumpliera, millarés de casas y de fábricas tendrían que derribarse, convirtiéndose en campos yermos, centros de producción, de riqueza y de vida. Parecé que la ley á que viene sujeto el Municipio de Barcelona, es incompatible con la vida y engrandecimiento de esta ciudad.
Para que desaparezca esta incompatibilidad, pedimos la libertad, pedimos la autonomía del Municipio. Pero, para que esta libertad y esta autonomía puedan producir todos sus efectos, puedan dar expansión á todas las energías que aquí pugnan por abrirse paso, deben ser completas, sin trabas ni limitaciones impuestas por la desconfianza, que embarazan y estorban para el bien y no atajan el mal.
Bien comprendemos, Señor, que esa autonomía municipal que reclamamos es difícil de armonizarla con la actual organización del Estado, es un ingerto difícil, casi imposible de aplicar con esperanza de éxito en el árbol de una organización centralizada. Por ello los regionalistas, pedimos todas las autonomías de los organismos naturales; de la región, del municipio, de la familia.
Creemos, Señor, que esas ansias de libertad las juzgará V. M. con benevolencia y sin prevención alguna.

Que nosotros como concejales de Barcelona, sólo deseamos que esta ciudad sea, no la primera de España, si no una de las primeras del mundo, y como cada año deseamos la mayor prosperidad de Cataluña como seguramente también V. M.
Y esto, Señor, sólo se conseguirá con la autonomía, que al engrandecer á este pueblo, engrandecerá á su Rey.
Lo Rey contestá:
«Me alegro mucho de haber oído las manifestaciones de vuestro compañero, pues uno de mis mayores deseos es conocer las aspiraciones de mis súbditos. Si de mi dependiera, concedería ahora mismo, con mucho gusto, todo esto; pero en virtud de lo que dispone la Constitución, es el Gobierno el que ha de resolverlo.
Cedo, pues, la palabra al ministro de la Guerra.»
Y'l ministre de la Guerra digué:
«El Gobierno, que comprende y considera á todos las regiones por igual, estudia sus necesidades, sus aspiraciones y sus deseos para tomar después aquellos acuerdos que considere convenientes. Los deseos y aspiraciones que aquí se han manifestado no son de incumbencia exclusiva del Gobierno, sino del Gobierno con las Cortes.»
«Representantes tenéis á Cortes que indudablemente se harán eco de vuestras manifestaciones. El deseo del Gobierno es engrandecer las regiones, y no tiene ningún empeño en ahogar á Barcelona, sino, al contrario, en ensancharla. El Gobierno conoce los sentimientos del Rey, y en ellos inspira sus decisiones.»
Heusaquí ara'l manifest de que abans hem parlat:
«Al poble de Barcelona.—Regidors del nostre Ajuntament, elegits com nosaltres ab la calitat de catalanistas en las duas darreras elecciones municipales, han realiat un acte. En la visita que'l Rey ha fet a casa la ciutat, li han endressat una petició. Los ha respost lo Rey que lo que demanavan era cca del seu Govern, y en nom d'aquest los ha dit lo ministre de la Guerra, que la petició era de competencia de las Cortes.
Devèm al poble que'ns ellegí, explicació del nostre apartament en aquell acte; que d'actes y omisiones nos creyém obligats a darne explicació als nostres conciudadans.
No hi estiguérem present, apesar d'haverhi sigut convidats, perquè las contestaciones que donaren Rey y Ministro, eran constitucionalment per enlevant conegudas. L'inutilitat de semblants peticions pels catalans endressadas a D. Alfons XII y a la Reina Regent, pares de l'actual Monarca, recordada en lo Manifest que ab motiu del viatge del Rey a la nostra ciutat ha dirigit al poble la Lliga Regionalista, nos donava també per devant la seguretat de que cap resultat podria esperar d'aquest acte'l nostre poble.
Temíam, y aquest motiu principalment nos priva'l restar callats, que l'acte realiat se pogués interpretar com una rectificació d'aquell esclat de fonda y vivíssima protesta que, concentran dolers y sofriments de segles, arrel del desastre colonial, redressá l'esperit de nostra terra, un día en aquella campanya dels Gremis que dugué a la presó a ciutadans honradíssims, un altre en las campanyas pera conquistar lo respecte al vot del poble, segrestat per un exercit estrany obeint los manaments dels homes que representan aquí'ls partits d'ordre; un hora contra aquells decretos recentísimos, altres de la serie interminable contra la nostra llengua y'l nostre Dret, un altre ab motiu de empronaments dolorosos, que tantas llágrimas han fet vessar a conciudadans nostres.
Temíam, y volém per nostre port evitarho, que l'acte dels nostres companys de Consistori, restant callats los que no eran presents, siga y relos que no eran presents, siga y relos present un acte del regionalisme realiat per sos representants en nostre Ajuntament, un acte que rectificá la conducta senyalada en lo manifest de la Lliga Regionalista, un número de l'aquet programa de festes en lo més d'aquet programa de festes en lo que no veyém que'l Rey se posi en contacte ab las fondas preocupacions y cruentas tristezas que agitan l'ànima del nostre poble.
Revistant a corre cuyta alguns tallers y fábricas endiumenjats y en festa, desfiant aparatosamente ab variats uniformes devant de la realeza, celebrant sessions y espectacles que teñen part de la societad barcelonina, possejant als noyets de las escuelas, defens de l'educació y instrucció que a sos fills donan los pobles de l'Eropa culta, pel Tibidabo com elementos decoratius de la visió de nostra plana hermosa; no és fer conèixer al quefe de l'Estat las angunias del pervenir

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	Don Joseph Ciurana y Gabré
Vis-president.....	Don Pere Company y Molins
Administrador general.....	Don Bonifaci López Muñoz
Idem idem suplent.....	Don Pere Rius y Fábregas
Vocals.....	Don Joan Rovira y Palau
	Don Vicens Piera y Brils
	Don Joseph M. ^a Lorjurt y Barbany
	Don Felip Durán y Piqué
	Don Vicens Aldrofeu y Prats
Gerent.....	Don Edelmir Borrás y Lozano
Secretari general.....	Don August Vidal y Parera
Inspector general.....	Don Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

TALLERS d'Arts Sumptuarias

DE FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias. Projectes y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté'l 80 per 100 d'oli de fetje de bacallá y glicerosfats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Colegis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Madrid y Codina Langlin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotlló físich, creixensa d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabetis, tos, catarros, tísiss, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de duas a las tres de la tarde.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigüas de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota proba al jevall d'un canaló.

Además, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo los podrian fer melló, apropiat per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totas menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

DE

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existència a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanalis o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana
 Ilustración Artística, La Moda Elegante ilustrada,
 Album Salon, Salon de la Moda
 Ilustración Española y La Última Moda.
 Americana
 y a tota classe de Ilustracions, Periódichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

La Confiansa

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVE

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONA

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE A. PONS ICART

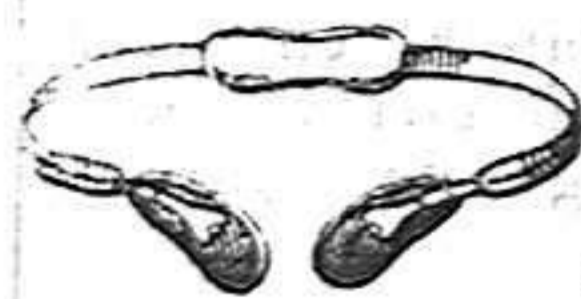
ST. GUSTI, NÚM. 21. PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament espec al de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Gran fabrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENÇATS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y prácticichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguier Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trençaduras.

Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trençaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirurgia y a Ortopèdia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisat, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.
 Despulfas, tercerilla, etc., grans lle-gums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.ª—TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 ptas.
 Fora..... 1'50 »
 Extranjer..... 2'00 »
 Número d'avuy..... 0'10 »

Anuncis a preus reduits

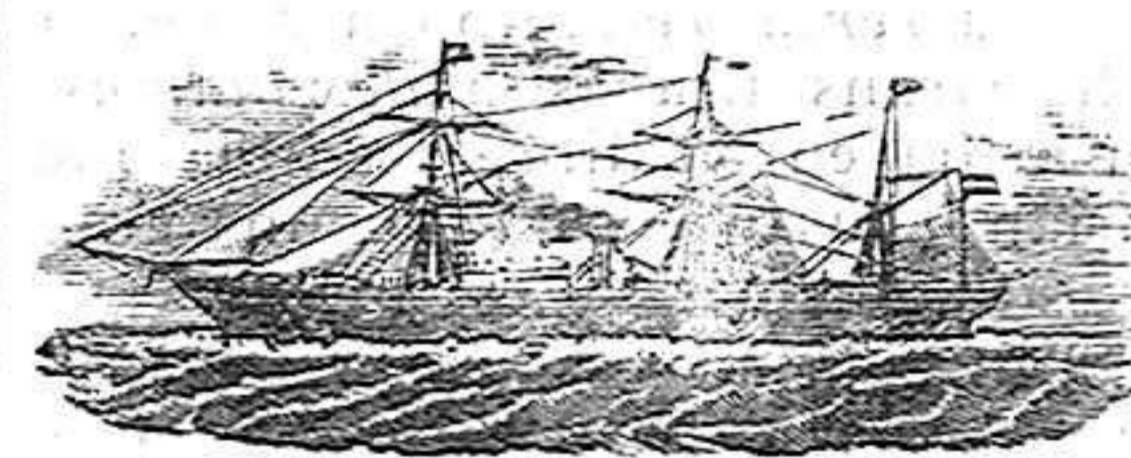
Drogueria Plana Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa troba'l l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sultat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mellor marca TARRAGONA

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 de Abril sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor Alfonso XIII, pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 de Mars sortirà de Barcelona, lo de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor Montevideo, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Abril sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor Buenos Aires, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 26 de Mars sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitijas lo vapor Antonio Lopez, directament pera Port-Said, Suez, Colón, Singapor y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental de Africa de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Abril sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor P. de Sarristegui, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Abril sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor M. L. Villaverde, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Pó.—Lo dia 25 de Mars sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor San Francisco, pera Fernando Pó, ab escalas a Casablanca, Mazagán y aires ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Línia de Tànger.—Sortidas de Cádiz: dilúns, dimecres y divendres. Sortidas de Tànger: dimars, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigitse a son agent D. EMILI BORRÁS.

Serveys de la Companyia Transatlántica

OVINO
RECETTINA
GIOLI

Lo mellor reconstituent era combatre ab éxit totas las malalties nerviosas.

en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y esculidat del taronger agre y's vend en botelles de 1/2 de litre al preu d'una pesseta. A l'engros importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus
 A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demandar AIGUA NAF SERRA